

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

9966

193 Apr.

3KCM

2-21

Պրոպագանդայի և հասարակական կրթության նախարարություն

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ՑԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

329.154(47-41)

4-21

ՊԵՏԼՐԱՅ

1932

ՅԵՐԵՎԱՆ

1 DEC 2009

Պրոկտորներ բոլոր յերկրների, միացե՛ք

ՅԿԵՄ
2-2
սպ.

24 SEP 2006

3

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

100x
3364/

ՅՈՒՐԴԱՆ

1981

ՅԵՐԵՎԱՆ

01 JUN 2013

9966

11

Գետհրատի ապարան
Դրավիտա 7075 (Ը)
Հրատար. 2027
Պատվեր 265
Տիրաժ 30000

Կ Ա Մ Ն Ո Ն Ա Կ Ի Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

Հաստատված ՀամԼԿՑԵՄ IX Համամիութենական
Համագումարի կողմից

1. ՀԱՄԼԿՑԵՄ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԽՆԿԻՐՆԵՐՆ ՈՒ
ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. ՀամԼԿՑԵՄ Հանդիսանում է Յերիտասարդու-
թյան Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի Սեկցիան,
ընդունում է նրա ծրագիրն ու կանոնադրությունը,
կատարում է նրա վորոշումները և ակտիվ կերպով
մասնակցում է նրա ամբողջ զործունեությանն ու
պայքարին:

ՀամԼԿՑԵՄ Հանդիսանում է Համամիութենական
Կոմունիստական (բայլևեիկների) Կուսակցության
անդերժը և ամենանվիրված ողնականը, աշխատում
է նրա ղեկավարությամբ և ակտիվ կերպով մաս-
նակցում է սոցիալիստական շինարարության:

2. Յուրաքանչյուր կոմյերիտական պետք է պարզ
պատկերացնի ՀամԼԿՑԵՄ նպատակներն ու խնդիր-
ները, զիտենա նրա ծրագիրն ու կանոնադրությունը,

ազատիկ կերպով մասնակցի Միության ամբողջ աշխատանքին և պայքարին:

3. Լենինյան կոմյերբիտմիության անդամ, — դաբարձր կոչում է յուրաքանչյուր յերիտասարդ բանվորի և դուրաջու համար:

Կոմյերբիտական անշեղորեն կենսադործում է Լենինի այն պատգամը, թե՛ «յերբխտաարդուբյան կամեմիտակամ միությունը պետք է լինի հարվածային մի բրիգադ, վարն ամեն մի գործում ցույց է տալիս իր ոգևորչունը, յերեւան է բերում իր ինիցիտակիլը, իր ճախանդունդունը»:

Սոցիալիստական կոուլցման բոլոր ճակատներում կոմյերբիտականը պարտավոր է արժանի լինել իր մեծ ուսուցչի անվան: Նա պետք է ամենայնուհունչ աղնիկ, համարձակ և հեղափոխությանն անօտճման նվերված մարտիկը լինի՝ որինակ հանդիսանալով ամբողջ յերիտասարդության և բոլոր աշխատավորներին համար:

Կոմյերբիտականը միշտ և ամեն որ աշխատում է Միության համար նոր անդամներ հավաքադրել:

4. Կոմյերբիտականը պարտավոր է գիտենալ կուսակցության խնդիրները, վորոշումները և միշտ ու ամեն որ աշխատի դրանք իրագործել:

ՀամԼԿՅԵՄ լավագույն անդամներն ընդունվում են կուսակցության շարքերը: Յուրաքանչյուր կոմյերբիտական իր ամբողջ գործունեությամբ նախադատարատում է իրեն Համամիութենական կոմու-

նիստական (բայլէկիկներին) կուսակցության մեջ անգամ մտնելու:

5. Կոմյերբիտականը հաստատմտորեն պայքարում է կուսակցության գլխավոր դժի համար, անհաշու հեռեդղական կերպով մերկացնում է այդ դժից ամեն անասկի շեղումները՝ ինչպես թերբիտակում, նույնպես և պրտիտիկայում՝ վճռական հակահարված տալով Լենինի ուսմունքի ոպրատունիստական ինդաթյուրումներին:

Կոմյերբիտականն անդուլ պայքարում է կուսակցության Լենինյան միասնության համար, դաստիարակվում է նրա բայլէկիկյան արադիցիսի վեդով, անողսք հակահարված է տալիս կոմյերբիտությունը կուսակցությանը հակադրելու ամեն տեսակ վորճերին և այս հիման վրա իրամենորյա աշխատանքով ամրապնդում է ՀամԼԿՅԵՄ շարքերին միասնությունը:

6. Կոմյերբիտականը պարտավոր է գիտենալ, վոր հեղափոխական թերբիտան հորագույն զենքն է հանդիսանում աշխատավորներին ձեղում: Նա տալիս է «գլխբարաշման ուժ, հեամկարի պարզություն, աշխատանքի մեջ վստահություն, հավատ դեպի մեր գործի հաղթանակը» (Ստալին):

Յուրաքանչյուր կոմյերբիտական պարտավոր է օրտանատիկաբար և տոկունությամբ ուսումնասիրել Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի, Ստալինի ուսմունքը, անշեղորեն ղեկավարվելով Լենինի այն պատգա-

ժողով, վեր տվել է Միութեանը ՌեզնեՄ Զ-րդ համա-
դամարութ. — Հիմառնիստական Յերիտաարդու-
քյան Միութեանը միայն այն ժամանակ կարողարաց-
նի իր այն կոչումը, վեր նա կամառնիստական յերի-
տաարդ սերնդի Միութեանն է, յերբ յա իր ուս-
ման, դաստիարակութեան, կրթութեան յուրաքան-
չյաւր քայլը կհասի այն պայմարին մասնակցելու
ննո, վեր մղում են բոլոր աշխատավորներն ընդդեմ
շահագործողներին»:

7. Կոմյերիտականը կուսակցութեան ամենակիր-
օյան ոգնականն է ժողովրդատնտեսութեան սոցիա-
լիստական վերակառուցման, ԽՍՀՄ ինդուստրիա-
լացման համար մղող պայքարում: Իր բոլոր ու-
ժերն ու եներդիան նա տալիս է այս մեծագույն
խնդրի իրագործմանը:

Անողջ պայքար մղելով դասակարգային թշնամու-
րեմ, անհաշտորեն յենելով ընդդեմ հոռետեսների,
թեքաբովանանքի և պոչապանների՝ կոմյերիտակա-
նը հարվածային է հանդիսանում, աշխատանքի
բայլեւիկյան տեմպերի և վորակի որինակներն է ցույց
տալիս, մտրիլիդացիս յե անում աշխատավորական
լայն մասսաներին կուսակցութեան ղլխավոր դիմն
իրագործելու համար պայքար մղելու:

Յուրաքանչյուր կոմյերիտական պարտավոր է ան-
հրաժեշտ տեխնիկական դիտելիքներով զինվել, տե-
քապետել առաջավոր տեխնիկան և սխտեմաս կրենն
աշխատել իր վորակավորումը բարձրացնելու վրա:

Վարձով աշխատող կոմյերիտականը պարտավոր է
զրոֆմիտութեան անդամ լինել և ակտիվ մասնակցել
նրա ամբողջ աշխատանքին:

8. Կոմյերիտականը դուրում՝ դա դուրանտու-
ստութեան սոցիալիստական վերակառուցման կազմա-
կերպիչն է: Նա պայքարում է դասակարգային թըւ-
նամու գեմ, վորը վորձում է վիժեցնել դուրումն-
տեսութեան սոցիալիստական վերակառուցումը, և
կուսակցութեան ղեկավարութեամբ աշխատում է ի-
րադրծել մեծադույն խնդիրը՝ կուլակութեանը,
վորելու դասակարգ, համատարած կուլեկտիվացման
հիման վրա վերացնելը:

Կոմյերիտականը պարտավոր է կուլտնտեսութեան
կազմակերպիչ և անդամ լինել և բայլեւիկյան աշ-
խատանքի, կուլտնտեսութեան մեջ աշխատանքի սո-
ցիալիստական կազմակերպման որինակներ ցույց տալ՝
ևր բոլոր ուժերն ու յեանդը նվիրելով բանվոր
դասակարգի դաշինքը դուրացիութեան հետ ամբա-
պնդելուն:

9. Սոցիալիստական շինարարութեան ճակատում
հերոսական, անձնադեհ պայքար մղելու համար,
կոմյերիտակութեանը աշխատանքային կարմիր դը-
շի շքանշանով է պարգևատրված: Յուրաքանչյուր
կոմյերիտական պարտավոր է պատվով կրել այն
բարձր պարգևը և աշխատանքի ամենաբարձր տեմպե-
րի յեվ նրա լավագույն վորակի համար ԽՍՀՄ Ժողո-
վրդատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուց-

ժան բոլոր հակառակներում կոպող մարտիկներէ առաջափոր շարքերում դանկել:

10. Կոմյեքիտականը՝ կուլտուրական հեղափոխութեան հակառակում կուլտուրական կողմից մղվող պայքարի ամենակատիվ մասնակիցն է:

Նա միտն է պահում Լենինի պատգամն անդրադիտութեան վերացման մասին և անխնջ աշխատում է ընդհանուր ուսուցման խնդիրներէ արագ իրադրութեան ուղղութեամբ: Կոմյեքիտականը պայքարում է դարձնել պոլիտեխնիկացիան և այն իսկական քոչիւրիստական դպրոց դարձնելն իրադրելու համար, ապահովելով, վոր պրոլետարական միջավայրից առավելագույն բարձր վերակի մասնադասերի նոր կազմեր պատրաստվեն:

Կոմյեքիտականը կուլտուրական-մասսայական աշխատանքի շահատակը և կազմակերպողն է, ակտիվ ֆիզիկուլտուրիկ և նոր՝ կոմունիստական կենցաղի պրոպագանդիստ է:

11. Կոմյեքիտականն ակտիվ մասնակցում է խորհուրդներէ աշխատանքին, ձգտում է ամբաստանել պրոլետարական դիկտատուրայի մարմինները և խորհրդային, պրոֆեսիոնալ, տնտեսական և կուլտուրական պայքարատիրներն ե՛լ ավելի մոտեցնել աշխատավոր մասսաներին:

Կոմյեքիտականը վճարականապես պայքարում է բոլոր կուլտուրիկներէ, ինտելիկուլտիան և քաջուսկի դեմ պէս:

տապարատում, պետապարտի վրա ձեռնարկութեան ներքին շեֆական աշխատանքը բարեկամելու միջոցով, քայլերի կյան համարձակ ինքնաքննադատութեանը ծավալելու միջոցով և մասնակցելու պետական տպարասի և խորհուրդներէ մեջ հարվածային բանվորներ և կոլտնտեսականներ առաջ քաշման աշխատանքին ամենակատիվ կերպով մասնակցելու միջոցով:

12. Կոմյեքիտականը պետք է պատրաստ լինի ամեն բոլոր դեպքեր ձեռքին պաշտպանելու խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութեանների Միութեանը:

Նա պետք է ուսումնասիրի ռադիկալ զորքը, պարտավոր է զինվորական դիպլոմատիկներէ մեկին տիրապետել, ամենաօրինակելի, դիպլոմատիկ կարմիր բանակայինն ու կարմիր նավատորմականը լինել, պատերազմի ժամանակ կովիլ կրակի առաջավոր դեմքում:

ՀամԼԿԵՄ-ը՝ Ծովային և Ողային Կարմիր Նավատորմի շեֆն է: Կոմյեքիտականը պետք է ողնի ամբաստանել նրանց հզորութեանը և սերտ կապ ըստեղծել աշխատավոր մասսաների հետ: Կոմյեքիտականն ամեն կերպ ամբաստանում է ծովային և ողային նավատորմը, ուսումնասիրում է ավիացիան և ծովային զորքն այն նպատակով, վոր ապահովի ՌՍՀՄ ցամաքային, ծովային և սրբային սահմանների լիակատար անմատչելիութեանը:

ՀամԼԿԵՄ-ը պարզեւտրված է Կարմիր դրոշմը, քանչևնով այն տակուն աշխատանքի համար, վոր

նա մղել է հասակավոր բանվորների հետ ձեռք-ձեռք
քի տված ջաղաքացիական կռվի բոլոր ճակատներում
կուսակցության ղեկավարությանը:

Յուրաքանչյուր յերիտասարդ բանվոր, կոլտնտե-
սական և դուրապի, վոր մտնում է համյերիտմեու-
թյան մեջ, պետք է լավ միտը պահի ՀամԿՅՅԽ VIII
Ֆամադուումարի կոչն այն մասին, թե ՎՇքանչանը վո՛չ
միայն պարզև և, չքանչանը մեծ պարտավորությունն
ե՞, վոր Լենինյան կոմյերիտմիությունն առնում է
իբ վրա մեր յերկրի պաշտպանունակությունն ամբա-
պնդելու դործում:

13. Յուրաքանչյուր կոմյերիտական պետք է հի-
շի, վոր պատենակական կոմունիստական շարժումը
պրոլետարական ընդհանուր շարժման անքակտելի
բաղկացուցիչ մասն է, վոր պիտենրները—ՀամԿՅՅԽ
փոխարինողն են և կուսակցության օւ կոմյերիտ-
միության անմիջական ոչնականն են:

Յուրաքանչյուր կոմյերիտական ոգնում է պիտենր-
ներին՝ մասնակցելու օոցիալիսաական շինարարու-
թյանը, այդ դործին միացնելով պատենակական բու-
լոր մաստաներին՝ պիտենրներից մի այնպիսի սերունդ
կենելով, վորն ընդունակ լինի պայքարել կոմունիս-
տական հասարակության վերջնակոն կառուցման
համար:

14. Բանվոր դասակարգն առայժմ հաղթանակել է
աշխարհի մի վեցերորդ մասում: Բանվոր դասու-
կարգի և աշխատավորների պայքարը չի վերջանա-

մինչև վոր պրոլետարական հեղափոխությունը կա-
պիտալիզմի ամբողջ աշխարհում չհաղթի: Յուրա-
քանչյուր կոմյերիտական պետք է հիշի, վոր նա
Լենինի դրաշակի տակ մտնելով, իբ ամբողջ կյան-
քը տվել է հանուն կոմունիզմի մղվող պայքարին:
Նա պետք է պատրաստ լինի կուսակցության առաջին
խի կոչին կանգնելու միջազգային պրոլետարական
բանակի հեղափոխական մարտիկներին առաջավոր
շարքերում:

15. Յուրաքանչյուր կոմյերիտական յերիտասարդ
պրոլետարների միջազգային բանակի՝ Յերիտասար-
զության կոմունիստական Ինտերնացիոնալի մարտիկ-
ների անդամ է հանդիսանում, և կրում է ՅՅԿԻ
КИМ) նշանը:

Կոմյերիտականը պայքարում է ամեն տեսակի չո-
վինիզմի, ազգային ճնշման և ազգային խտրության
դեմ, առաջներում հալածված ազդություններին ար-
համարհական վերաբերմունք ցույց տալու դեմ, սղո-
նում է հետամնաց ազդությունների կուլտուր-տըն-
տեսական և ջաղաքական վերելքին, հիշելով, վոր
կոմունիզմի ուղին անցնում է բոլոր յերկրների և
ազդությունների աշխատավորների անքակտելի միու-
թյան միջով:

II. ԱՆՎՄԱՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆ
ՎՏԱՐՈՒՄԸ

16. ՀամԼԿՅԵՄ անդամ և Համարվում 14-ից մինչև 23 տարեկան յուրաքանչյուրը, վո՛րձ ընդունում և Միության ծրագիրն ու հանձնադրությունը, աշխատում և նրա կազմակերպություններից մեկում, յեկնթարկվում և ՀամԼԿՅԵՄ բոլոր վորոշումներին և մուծում և անդամավճարները:

Ծանոթ.—ՀամԼԿՅԵՄ այն անդամները, վորոնք դառնում են 23 տարեկան, կարող են մնալ կազմակերպության մեջ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով: Մեծահասակ կոմյերիտականը, վոր ընտրվում և ՀամԼԿՅԵՄ ղեկավար մարմիններից մեկում, վճռական ձայնի իրավունք և ստանում:

17. ՀամԼԿՅԵՄ անդամ և Թեկնածու ընդունելու Հետևյալ կարգն և Հաստատվում.—

Թանխորական, բարակային, կոլտնտեսական, չքավորական և միջակ յերիտասարդությունը ՀամԼԿՅԵՄ անդամ և ընդունվում առանց Թեկնածուական ստաժի և յերաշխավորության:

Ծանոթություն I.— ա) բանվորների, կոլտնտեսականների, բարակների, չքավորների և միջակների, այլև կողպերացված անայնադործների մինչև 18 տարեկան դավաններն ընդունվում են ՀամԼԿՅԵՄ մեջ առանց Թեկնածուական ստաժի և յերաշխավորության:

բ) Մանկեկաններն արդունաբերության մեջ աշխատող այն մասնադետները, վորոնք պրոլետարական ընտանիքից են ծագում, դյուրական ուսուցիչներն ու դյուրականները, վորոնք բանվորների, բարակների, չքավորների, կոլտնտեսականների ընտանիքից են ծագում, ՀամԼԿՅԵՄ անդամ են ընդունվում առանց Թեկնածուական ստաժի և յերաշխավորության:

դ) ՀամԼԿՅԵՄ անդամության Թեկնածուներ են ընդունվում ծառայողները, ինտելիդենտները և այլք:

զ) Թեկնածուների Համար Հաստատվում և մեկ և կիս տարվա Թեկնածուական ստաժ:

յև) Թեկնածու ընդունվելու Համար պահանջվում և ՀամԼԿՅԵՄ 3 անդամների յերաշխավորության, վորոնք ունեն յերեք տարվա ստաժ կամ ՀամԿ(բ)ի յերկու անդամների յերաշխավորության, վորոնք ունեն յերկու տարվա ստաժ:

Ծանոթություն II.— Թեկնածուները յեկնթարկվում են Միության բոլոր վորոշումներին, կրում են Միության անդամների բոլոր պարտականությունները, մողովներում խորհրդակցական ձայնով են օգտվում, բայց չեն կարող ընտրել կամ ընտրվել Միության ղեկավար մարմիններում:

Ծանոթություն III.— Յերաշխավորողները յերաշխատավորվողի վերաբերմամբ պատասխանավորյուն են կրում յերաշխավորության անհիժնության դեպքում մեկուժեկնական տուժեերի յեկն-

Պարզելով՝ մինչև ես ՀամԿՅԵՄ շարքերից ետ
արվելով:

ա) Յերաշխափորության ստուգումը նախորդում
է ընդունելության և կատարում է Միության կամը-
տեն:

բ) ՀամԿՅԵՄ անդամ և թեկնածու ընդունելու
հարցը ընկնում է բջիջի ընդհանուր ժողովում և
ընդունելության վորուումն իր ուժի մեջ է մտնում
ՀամԿՅԵՄ Փարբիկ-գործարանային, արանսպորտի,
ԲՈՒՀ-ի, խորհանձնական կամ քաղաքային, առ-
յոնական կոմիտեյի կողմից հաստատվելուց հետո:
Ծանոթություն IV. — Թեկնածու ընդունելը և
թեկնածուներին ՀամԿՅԵՄ անդամ փոխադրելը
գարտադիր կերպով պիտի հաստատվի քաղաքային
կամ առյոնական կոմիտեյի կողմից:

ա) Կոմիտեի տական ստամբ հաշվում է այն որից,
յնրբ բջիջի ընդհանուր ժողովը ՀամԿՅԵՄ անդամ
ընդունելու կամ թեկնածուից ՀամԿՅԵՄ անդամ
փոխադրելու վարչումն և կայացրել:

բ) ՀամԿՅԵՄ անդամներն ու թեկնածուները մի
կազմակերպությունից մյուսը կարող են անցնել,
միայն այն կազմակերպության համաձայնությունով,
վարտեզ նրանք հաշվառված են, և անցնելիս նա
կազմակերպություն, նրա կազմի մեջ են ընդունե-
լում հաշվառումից հանելու նշումով անդամա-
տան և անձնական քարտ ներկայացնելուց հետո
միայն:

18. Միությունից վտարումը կարող է տեղի ունե-
նալ ՀամԿՅԵՄ ծրագիրն ու կանոնադրությունն
գլխացիայինան խախտելու և այնպիսի վարմունքի հա-
մար, լոր անհամաձայնելի լին ՀամԿՅԵՄ անդամի
կազմանը:

19. Միությունից վտարումը կատարվում է Համ-
ԿՅԵՄ բջիջի ընդհանուր ժողովի վորումամբ, հա-
տատվում է Փարբիկ-գործարանային, արանսպորտի,
խորհանձնականության, ԲՈՒՀ-ի կամ քաղաքային, առ-
յոնական կոմիտեյի կողմից: Վտարման վորումը
կարող է բողոքարկվել Միության՝ բարձրագույն մար-
միներին ըստ ինստանցիաների, մինչև ՀամԿՅԵՄ
ԿԿ:

20. ՀամԿՅԵՄ այն անդամը, վորն առանց հար-
գելի պատճառների յերեջ անդամ չի հաճախել կաղ-
մակերպության իրար հաջորդող ընդհանուր ժողով-
ներին, կամ յերեջ ամիս շարունակ չի մուծել ան-
դամավճարը, մեջնայորեն դուրս է մնում Համ-
ԿՅԵՄ-ից և կարող է վերականգնել կազմակերպու-
թյան անդամության իրավունքը միայն հատուկ վո-
րուման միջոցով:

ՄԱՍԻՆ

21. ՀամԼԿՑԵՄ-ը կառուցվում է գնեմարկից մինչև հիմունքներով ըստ արտադրական-տերթի տարյալ հատկանիշի:

Այն կազմակերպությունը, վորն սպասարկում է մի ձեռնարկություն կամ ուսումնական, վերադաս է համարվում այն բոլոր կազմակերպությունները վերաբերմամբ, վորն սպասարկում են այլալ ձեռնարկության կամ ուսումնի մի մասը:

22. Յուրաքանչյուր կազմակերպության մեջ բարձրագույն ղեկավար մարմին հանդիսանում է ընդհանուր ժողովը, կոնֆերենցիան կամ համադրումարը:

23. Ընդհանուր ժողովը, կոնֆերենցիան կամ համադրումարները կոմիտե յեն ընտրում, վորն հանդիսանում է նրանց գործադիր, հաշվետու մարմինը և ղեկավարում է ՀամԼԿՑԵՄ տեղական կազմակերպության ընթացիկ ամբողջ աշխատանքը:

24. ՀամԼԿՑԵՄ կառուցման սխեման հետևյալն է.
ա) ԽՍՀՄ տերիտորիան՝ Համամիութենական համադրումարը — ԿԿ.

բ) Մարզերը, յերկրները, հանրապետությունները գումարում են մարզային, յերկրային կոնֆերենցիաներ, համադրումարներ, ազգային հանրապետությունների ԼԿՑԵՄ համադրումարներն ընտրում են մարզա-

յին կոմիտեներ, յերկրային կոմիտեներ և ազգային հանրապետությունների ԼԿՑԵՄ ԿԿ.

գ) Ռայոնները գումարում են ուսումնական կոնֆերենցիաներ, ընտրում են ուսումնական կոմիտեներ.

դ) Բաղաքները՝ քաղաքային կոնֆերենցիաներ — քաղաքային կոմիտեներ.

յ) Այն արդյունաբերական ձեռնարկությունները, ԲՏՈՒՀ-երը, ԲՈՒՀ-երը, վորոնցում կան ՀամԼԿՑԵՄ 500-ից վո՛չ պակաս անդամ և թեկնածու, այն խորհանտեսությունները, վորոնցում կան 150-ից վո՛չ պակաս անդամ և թեկնածու՝ գումարում են Փարբիկ-գործարանային, ԲՈՒՀ-ական և խորհանտեսական ՀամԼԿՑԵՄ կոնֆերենցիաներ — ընտրում են Փարբիկ-գործարանային, ԲՈՒՀ-ական, խորհանտեսական ՀամԼԿՑԵՄ կոմիտեներ.

1200/33641

զ) Ձեռնարկությունները, ցեխերը, խորհանտեսությունները, կոլտնտեսությունները, չլուղերը, հիմնարկությունները և ուսումնական հաստատությունները՝ գումարում են բլիճների ընդհանուր ժողովները — ընտրում են բլիճների բյուրոներ:

25. Յենթարկման, հաշվետվության և միութենական վորոշումների բողոքարկումների կարգը հետևյալն է. — բլիճ բյուրո, բլիճ ընդհանուր ժողով, Փարբիկ-գործարանային կոմիտե, Փարբիկ-գործարանային ուսումնական կոնֆերենցիաներ և այլն, ըստ ինստանցիաների միչև ՀամԼԿՑԵՄ Համամիութենական համադրումարը:

26. Յուրաքանչյուր կազմակերպություն, սկսած ֆարքիկ-գործարանային, արանս զորոի, խորհարան-տեսական, ԲՈՒՀ-ի կոմիտեյից, իրավունք ունի համապատասխան կնիք ձևով բերել՝ մարդային (յերկրային) կոմիտեյի կամ ազգային հանրապետական կի օանդիցիալով:

27. Ըստ առանձին կոնկրետ բնագավառների միութենական աշխատանք կատարելու համար կոմիտեյները համապատասխան բաժիններ են ունենում սեկտորներին օտորարածամաք: Բաժինների և սեկտորների կազմակերպման կարգը վորոշվում է ՀամԿԵՄ կի հասուի հրահանգով:

28. Կոմյերիտական կազմակերպություններին կից օանդիվում են պատանի պիոներների Լենինի անվան կոմունիստական կազմակերպություններ, վորոնք աշխատում են կոմյերիտմիության անժիլական ղեկավարությամբ: Պատանեկական կոմունիստական կազմակերպությունների աշխատանքի գործնական ղեկավարությունն իրադրծելու համար և պատանիների կոմունիստական դաստիորակության ամբողջ օրտօսմի վրա կոմյերիտմիության ազդեցությունն ապահօպելում համար՝ ՀամԿԵՄ կոմիտեյներին կից օանդիվում են ՊԿԿ (Պատանեկական կոմունիստական կազմակերպություն) (ДКО) հասուի բյուրօներ, վորոնք աշխատում են կոմիտեյի անժիլական ղեկավարությամբ՝ րոմին իրավունքներ վայելելով:

IV. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿՆՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

29. ՀամԿԵՄ բարձրագույն ղեկավար մարմինը հանդիսանում է Համամիութենական համագումարը, վոր հրավիրում է կենտրոնական կոմիտեն, վո՛չ պակաս, քան յերկու տարին մեկ անգամ: Միության համագումարի հրավիրման և որակարգի մասին հայտարարվում է վո՛չ ուշ, քան մեկ և կես ամիս համագումարից առաջ:

Կենտրոնական կոմիտեն արտակարգ համագումարներ և հրավիրում իր նախաձեռնությամբ կամ տեղական կազմակերպությունների պահանջով, վորոնք պիտի ներկայացնեն վո՛չ պակաս, քան ՀամԿԵՄ անդամների այն ընդհանուր թվի մի յերրորդը, վոր ներկայացված եր Միության վերջին համագումարում: ՀամԿԵՄ տեղական կազմակերպությունների պահանջով արտակարգ համագումարներ են հրավիրվում յերկու ամսվա ժամանակամիջոցում՝ հաշված հրավիրման պահանջի առաջագրման ժամանակից: Համագումարն օրինական է համարվում, յեթե դրանում ներկայացված են բոլոր անդամների այն թվի վո՛չ պակաս, քան կեսը, վոր ունեւ Միությունը համագումարի հրավիրման ժամանակ:

30. Այն ղեկավար, յերբ կենտրոնական կոմիտեն արգ կետում ճառանջված ժամկետում արտակարգ

համադրումար չի հրովիրում, ապա այն կազմակերպությունները, վորոնք պահանջել ենին այդ, իրավունք ունեն կազմակերպչական բուրք կազմել, վորն ոգտվում և Կենտրոնական Կոմիտեյի իրավունքներով՝ համադրումար հրավիրելու համար:

31. Համադրումարը լուսւմ և հաստատում և Կենտրոնական Կոմիտեյի և Վերստուղիչ Հանձնաժողովի հաշվետուութունները, վերանայում, վորվորում և Միութան ծրարիրն ու կանոնադրութունը, նշում և Միութան ընդհանուր դիժը, խնդիրներն ընթացիկ հարցերի վերարերմամբ, ընտրում և Կենտրոնական Կոմիտեյի և Վերստուղիչ Հանձնաժողով:

32. Համամիութենական համադրումարների միջև ընկած ժամանակամիջոցներում Միութան ղերադույն մարմինը Կենտրոնական Կոմիտեն և հանդիսանում:

33. Կենտրոնական Կոմիտեն ընտրվում և համադրումարի վորոչած կազմով: Կենտրոնական Կոմիտեյի անդամների հեռանայու ղերպում, նրա կազմը լրացվում և Կի անդամութան թեկնածուներից այն կարգով, ինչպես վորոչել և համադրումարը կամ նրա հանձնարարությամբ՝ ՀամԼԿՅԵՄ Կի պլենումը:

34. Կենտրոնական Կոմիտեն ղերկալարում և Միութան ամբողջ աշխատանքը, ներկայացնում և ՀամԼԿՅԵՄ-ը պետական հիմնարկություններում և կազմակերպություններում, նշանակում և Միութան Կենտրոնական որդանների խմբադրութուններ, վոր-

րոնք աշխատում են նրա հսկողության տակ, կազմակերպում և ղերկալարում և հասարակական նշանակութուն ունեցող ձեռնարկություններ, բաշխում և Միութանի միջոցներն ու ուժերը: Կի պլենումներ են հրավիրվում վոր՛չ պակաս, ջան յերեք ամիսը մեկ անգամ:

Կի անդամութան թեկնածուները Կի պլենումի բոլոր նիստերին ներկա յեն լինում խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

35. Պլենումների միջև ընկած ժամանակամիջոցներում Միութան բոլոր դործերը ղերկալարելու համար պլենումն իր կազմի միջից ընտրում և Կի բուրք և կազմակերպչական - դործարիր բնույթի ընթացիկ աշխատանքը կատարելու համար՝ ջարտուղարություն, վորի կազմը վորոչում և Կի պլենումը:

36. Աշխատանքի հերթական հարցերը ջնեելու համար յերկու տարին մի անգամ, Միութան Համամիութենական համադրումարների միջև ընկած ժամանակամիջոցներում, Կենտրոնական Կոմիտեն համամիութենական կոնֆերենցիա յե հրավիրում տեղական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից: Կոնֆերենցիան խորհրդակցական բնույթ և կրում, և նրա վորոչումները Կի պլենումն և հաստատում:

37. Կի պարբերաբար ինֆորմացիա յե ապլիտ տե-

դական կազմակերպություններին իբ դարձունեցա-
թյան մասին և լուսաբանում և այն մամուլում :

**V. ՄԱՐԶԱՅԻՆ (ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ) ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

38. Կոմյերիտական կազմակերպությունները Համ-
ԼԿՅԵՄ ԿԿ թուլալուծյամբ կարող են ժխանալ և
մարզային, յերկրային միավորումներ կազմել: Իբա
պարտադիր պայմանը հանդիսանում և կուակազմակեր-
պությունների նման միավորման առկայությունը:

39. Աղբային Հանրապետությունների և ինքնավար
մարզերի միութենական այն կազմակերպությունները,
վերոնք չեն մտնում յերկրային, մարզային միավորու-
թյունների մեջ, իրավունքներով հավասարեցվում են
յերկրային, մարզային կազմակերպություններին, ա-
յոթին՝ անմիջականորեն յենթարկվում են ՀամԼԿՅԵՄ
ԿԿ-ին:

40. Մարզային, յերկրային հերթական կոնֆերեն-
ցիան կամ Կեմյերիտիություն համադուժարը հը-
բավիբում և մարզային, յերկրային կոմիտեն: Աղբա-
յին Հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ ԿԿ տարեկան մի
անդամ և հրավիրվում: Արտակարգ կոնֆերենցիան
կամ համադուժարը հրավիրվում են մարզային, յերթ
կրային կոմիտենների աղբային Հանրապետությունների
ԼԿՅԵՄ ԿԿ վերջումբ կամ մարզի, յերկրի, հանրապե-

պետության մեջ մտնող ՀամԼԿՅԵՄ անդամների ընդ-
հանուր թվի մեկ յերրորդի պահանջմամբ: Մարզային,
յերկրային կոնֆերենցիայի, ԼԿՅԵՄ աղբային Հանրա-
պետությունների համադուժարի ներկայացուցչու-
թյան նորման վերջում և մարզային, յերկրային կոմիտեն
և աղբային Հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ ԿԿ: Մար-
զային, յերկրային կոնֆերենցիան և՛ աղբային Հանրա-
պետություններում՝ համադուժարը լուծում և հաստա-
տում և մարզային, յերկրային կոմիտենների, աղբա-
յին Հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ ԿԿ, Վերստուգիչ
Հանձնաժողովի հայկեովու-թյունները, քննարկում և
կոմյերիտական աշխատանքի հարցերը, ընտրում և
մարզային, յերկրային կոմիտեն, աղբային Հանրապե-
տությունների ԼԿՅԵՄ ԿԿ, Վերստուգիչ Հանձնաժո-
ղով և Համաժիութենական համադուժարի համար
պատգամավորներ:

Մանքուրյում.— Մարզային, յերկրային կոմիտե-
յի աղբային Հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ ԿԿ և
Վերստուգիչ Հանձնաժողովի անդամների թիվը վո-
րուվում և հետեյալ կազմակերպության կոնֆերեն-
ցիայի, համադուժարի կողմից:

41. Մարզային, յերկրային կոմիտեն, աղբային
Հանրապետությունների ԼԿՅԵՄ ԿԿ ընթացիկ աշխա-
տանքի համար բյուրո յե ընտրում վո՛չ պակաս քան
Մ անդամից և քարտուղարություն: Մարզային, յերկ-
րային կոմիտենների բյուրոն և աղբային Հանրապե-

44. Մարզային կոմիտեան զեկեղարում և հոմյերի-
միութեան ստորագաս այն կազմակերպութեաններէ
զործունեութեանը, վորոնք մտնում են ինքնավար
մարզերի, Հանրապետութեաններէ մեջ, կոմյերիտա-
կան մարզային ուղանների խմբազութեաններ և նը-
շանակում, ներկայացուցիչ և ունենում կուսակցու-
կան, պրոֆմիութեանկան և խորհրդային մարզային
կազմակերպութեաններում, Կի և մարզային, յերկրա-
յին համապատասխան կոմիտեաններին իր զործունեութե-
ան մասին հաշվետվութեաններ և ներկայացնում:

Մարզային կոմիտեայի պլենումը դումարվում և վճի
պակաս, քան յերկու ամիսը մեկ անգամ:

45. Մարզային կոմիտեան ընթացիկ աշխատանքը զե-
կեղարելու համար ընտրում և մարզային կոմիտեայի
բյուրո վո՛չ պակաս, քան 8 հոգուց: Մարզային կոմի-
տեայի քարտուղարի համար պարտադիր և կուսակցու-
կան և կոմյերիտական հետեյալ ստաժը.— բանվորների
և գյուղացիների համար — ՀամԼԿՅԵՄ ստաժ — 8
տարի, ՀամԿ(բ)Կ ստաժ — 1 տարի, ինտելիգենտնե-
րի և ծառայողների համար — ՀամԼԿՅԵՄ ստաժ —
4 տարի, ՀամԿ(բ)Կ ստաժ — 2 տարի: Մարզկոմներին
և ազգային հանրապետութեաններէ քարտուղարներին
հաստատում են ՀամԼԿՅԵՄ մարզային, յերկրային հա-
մապատասխան կոմիտեանները (միայն նրանց սանկցիտա-
յով և թույլատրվում ստաժի վերաբերմամբ բացառու
թեաններ անկ):

46. Մարզային կոմիտեանները կոնֆերենցիաների մի-
ջև ընկած ժամանակաշրջաններում սխտեմատիկորեն
ինֆորմացիա յեն տալիս իրենց զործունեութեան մա-
սին ստորագաս կազմակերպութեաններին, մարզկոմի
ընդլայնած պլենումներ կամ մարզային խորհրդակցու-
թեաններ են հրավիրում տվյալ կազմակերպութեան
աշխոնների ներկայացուցիչներին:

47. Ինքնավար ազգային այն հանրապետութեաննե-
րի և մարզերի կոմյերիտմիութեանկան կազմակերպու-
թեանները, վորոնք մտնում են մարզային, յերկրա-
յին, հանրապետական կազմակերպութեաններէ կազմի
մեջ, յենթարկվում են համապատասխան մարզային,
յերկրային կոմիտեաների և ազգային հանրապետու-
թեաններին ԿԿ:

VII. ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՅԵՎ ՌԱՅՈՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

48. ՀամԼԿՅԵՄ քաղաքային, աշխոնական կոնֆե-
րենցիան հրավիրում և քաղաքային, աշխոնական կո-
միտեան, վոչ պակաս, քան տարեկան մեկ անգամ: Ար-
տակարգ կոնֆերենցիա հրավիրվում և քաղաքային և
աշխոնական կոմիտեայի վորոշմամբ կամ կազմակեր-
պութեաններին անդամներին ընդհանուր ԲՎԻ մեկ յեր-
բորդի պահանջմամբ:

Քաղաքային, աշխոնական կոնֆերենցիան լուծում և
հաստատում և քաղաքային, աշխոնական կոմիտեային,
վերաբերող հանձնաժողովի հաշվետվութեանները:

մնարկում և տվյալ ջաղաքում, առյուծով կոմյերի-
տական աշխատանքի հարցերը, ընտրում և ջաղաքա-
յին, առյուծական կոմիտե, վերստուգիչ հանձնաժողով
և պատգամավորներ մարզային, յերկրային կոմիտեներն-
ցիայի կամ ազգային հանրապետական կոմյերիտական
համալուծարի համար:

Մանրություն. — Քաղաքային, առյուծական կո-
միտեյի, վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամների
թիվը վորոշում և ջաղաքային, առյուծական կոմիտե-
րենցիան:

49. Քաղաքային, առյուծական կոմիտեն կազմակեր-
պում և հաստատում և ֆարրիկ-գործարանային կոմի-
տենները, կուլեկտիվները և ՀամԿՅՅՄ բջիջները, վա-
րում և ՀամԿՅՅՄ բոլոր անդամների հաշվառումը,
ի առյուծի սահմաններում բաշխում և ուժերն ու մի-
ացնելը, ղեկավարում և ստորադաս կազմակերպու-
թյունների գործունեությունը, ներկայացուցչու-
թյուն և ունենում կվսակցական, խորհրդային, սըր-
ֆեսիոնալ կազմակերպություններում:

Քաղաքային, առյուծական կոմիտեն հաշվետու յն լի-
նում իր ջաղաքային, առյուծական կոմիտեներցիային և
և ՀամԿՅՅՄ վերադաս կոմիտեններին: Քաղաքային,
առյուծական կոմիտենների պլենումները գումարվում են
վոչ պահաս, քան յերկու ամիսը մեկ անգամ:

50. Քաղաքային, առյուծական կոմիտեն՝ կազմակեր-
պության ընթացիկ աշխատանքը ղեկավարելու համար

իր կազմից կոմիտեյի բյուրո յն ընտրում վոչ պա-
կաս, քան 5 հոգուց բաղկացած: Քաղկոմի, առյուծի
քարտուղարը հաստատվում և մարզային, յերկրային
կոմիտեյի, կամ ազգային հանրապետության կոմյե-
րիտիտության կի կազմից: Քաղկոմի, առյուծի քար-
տուղարի համար կուսակցական և կոմյերիտական հե-
տևյալ ստաթն և վորոշվում. — բանվորները և գյու-
ղացիները համար — ՀամԿՅՅՄ ստաթ — 2 տարի,
ՀամԿ(բ)ի ստաթ — 1 տարի ինտելլեկտուների և
ծառայողների համար — ՀամԿՅՅՄ ստաթ 3 տարի,
ՀամԿ(բ)ի ստաթ 2 տարի: Մարզկոմի, յերկրկոմի
կամ ազգային հանրապետությունների ԿՅՅՄ կի
սանկցիայով՝ միայն թույլատրվում և բացառություն
անել ստաթի մեծության վերաբերմամբ:

Մանրություն. — Մարզկոմների, յերկրկոմնե-
րի և ազգային հանրապետությունների ԿՅՅՄ կի
թույլտվությամբ ջաղաքային և առյուծական խոշոր
կազմակերպություններում կարող են քարտուղա-
րություններ սանկցվել 3 հոգուց բաղկացած:

51. Քաղաքային, առյուծական կոմիտենները կոմիտե-
րենցիաների միջև ընկած ժամանակաշրջաններում ի-
րենց գործունեություն մասին պարբերաբար ինֆոր-
մացիա յին տալիս ստորադաս կազմակերպություննե-
րին, ընդլայնված պլենումներ կամ ջաղաքային, ա-
ռյուծական խորհրդակցություններ են գումարում Ֆա-
րիկ - գործարանային, տրանսպորտի, խորհատեսա-
կան կոմիտենների, կուլեկտիվների և տվյալ կազմակեր-
պության բջիջների ներկայացուցիչները:

52. Խոշոր ջաղաքներում վերադաս կոմիտեյի թույլ-
առնությունը և ՀամԼԿՅԵՄ կի հաստատմամբ կարող են
ջաղաքային կոմիտեյին յենթակա սայոնական կոմի-
տեներ սանդղվել:

Մարզային, յերկրային, հանրապետական խոշոր
կենտրոններում, ՀամԼԿՅԵՄ կի հաստատմամբ,
սանդղվում են սայոնական կազմակերպություններ,
վորոնք անմիջականորեն յենթարկվում են մարզային,
յերկրային կոմիտեյին կամ աղաքային հանրապետու-
թյունների ԼԿՅԵՄ կի:

VIII. ՖԱՐՐԻԿ-ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅԻՆ, ԽՈՐՀՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ԲՏՈՒՀՆԵՐԻ ՅԵՎ ԲՈՒՀՆԵՐԻ ԽՈՐՈՐ ԿԱՐԱԿԵՐՊՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

53. Պարբերիկ-գործարանային տրանսպորտի այն ձեռ-
նարկություններում, ԲՏՈՒՀ-երում և ԲՈՒՀ-երում,
վորոնցում հաշվում է 500-ից ավելի կոմյերտական,
և այն խորհրդային անասություններում, վորոնցում
հաշվում է 150-ից ավելի կոմյերտական, մարզային,
յերկրային կոմիտեյի կամ աղաքային հանրապետու-
թյունների կի թույլատրությամբ կարող են կոմյե-
րտությունների կոմիտեյներ կազմակերպվել, ցիխի բը-
ղիներին կանոնադրական իրավունքներ վերապահե-
լով:

Մանրությամ. — ՀամԼԿՅԵՄ կոմիտեներ, վար-
պես կանոն, կազմակերպվում են անտեղ, ուր հա-
մապատասխան կուսկոմեր են ստեղծված:

54. կոմյերտական կազմակերպության բարձրու-
ղւոյն մարմինը հանդիսանում է համադրոջարանու-
թյին, տրանսպորտի, խորհանտեսության, Բուհի Համ-
ԼԿՅԵՄ կոնֆերենցիան, վորը գումարվում է վաջ-
պակաս, քան 6 ամիսը մի անգամ:

55. Պարբերիկ-գործարանային, տրանսպորտի, խորհ-
անտեսության, Բուհի կոնֆերենցիան լուծում է հաս-
տատում է կոմիտեյի, վերատուգիչ հանձնատոլովի
հաշվառությունները, իր կազմակերպության ներու-
թական ինդիքներն է քննարկում, կոմյերտական կո-
միտե, վերատուգիչ հանձնատոլով և պատգամավո-
ներն է ընտրում ջաղաքային, սայոնական կոմյերտու-
կան կոնֆերենցիաների համար:

Մանրությամ. — Պարբերիկ-գործարանային, աը-
րանսպորտի, խորհանտեսության կոնֆերենցիայի
ներկայացուցչությունից նորման վորոշում է Համ-
ԼԿՅԵՄ կոմիտե, կոմիտեների անդամների և թեկ-
նածուների թիվը վորոշում է կոնֆերենցիան:

56. Ընթացիկ աշխատանքը ղեկավարելու համար
կոմիտեյի պիտեւում կոմիտեյի 3-ից 5 հոգուց բաղ-
կացած բյուրո, և կոմիտեյի պատասխանատու ջար-
ատուար է ընտրում:

կոմիտեյի բարատուարը պարատիք կերպով պի-
տե ՀամԿ(Խ)՝ անդամ ԼԿԵ:

57. Ֆարրիկ-գործարանային (տրանսպորտի), խորհանտեսութեան, Բուուհի, Բուուհի կոմիտեան ղեկավարում և ցեխային կոմիտեական բլիճներէ աշխատանքը և ակտիվ մասնակցութիւնն և ցույց տալիս ձեռնարկութեան, խորհանտեսութեան և Բուուհի (Բուուհի) հասարակական, տրոֆիմութեան և տրանսեսական կազմակերպութիւններէ աշխատանքին:

IX. ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

58. Յուրաքանչյուր կոլտնտեսութեան կից ՀամԼԿՅԵՄ բլիճ և կազմակերպում: Բլիճները կոմիտեական խմբեր են ստեղծում ըստ արտադրական հատկանիւնի (եկոնոմիաներին, բրիգադներին և խորհանտեսութեան պատկանող ձեռնարկութիւններին կից): Այն դուրսերում, ուր կոլտնտեսութիւններ չկան, կազմակերպում են ՀամԼԿՅԵՄ դուրսական բլիճներ, վորոնց առաջնակարգ խնդիրը հանդիսանում է ըստ կոմիտեականներին, այլև չքավոր միջակ անհատական տնտեսութիւններին ըստ կարելոյն արագ կերպով կոլտնտեսութեան փոխադրել:

59. ՀամԼԿՅԵՄ ուսանողական կոմիտեայի վորոշմամբ և միութեանկան-վերադաս ինստանցիայի հաստատմամբ կարող են ընդհանուր կոլտնտեսական կուլեկտիվներ կազմակերպուել այն ղեկավարում:

ա) յեթե դուրս (ավանի) տեղրիտորիայի վրա կամ մի քանի ինքնուրույն կոլտնտեսական բլիճ:

բ) յեթե խոշոր կոլտնտեսութեան մեջ կա ավելի քան 50 կոմիտեական կամ:

դ) յեթե դուրս տեղրիտորիայի վրա մի քանի ինքնուրույն բլիճներ կան՝ խորհրդային, կոպեկարտիվ, յերկաթուղային, կուլեկտիվ, 2-րդ աստիճանի դպրոցներին կից:

Այս բոլոր ղեկավարում ընդհանուր կոլտնտեսական բլիճ կողմից միավորված բլիճներն աշխատում են ցեխայիններէ իրավունքներով:

60. Բոլոր ՄՏԿ կից ՀամԿԼՅԵՄ բլիճներ են ստեղծվում, վորոնք աշխատում են կանոնադրական բլիճներէ իրավունքներով և անմիջականորեն յենթարկվում են ՀամԿԵՄ ուսանողական կոմիտեային:

X. ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԲԶԻՋՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

61. ՀամԿԵՄ կազմակերպութեան հիմքը բլիճն և հանդիսանում: Բլիճը հաստատվում է քաղաքային, ուսանողական կամ Ֆարրիկ-գործարանային, տրանսպորտի, խորհանտեսութեան կոմիտեայի կողմից, բլիճ կազմում պետք է լինի 3-ից վոչ պակաս ՀամԿԵՄ անդամներ:

62. Բլիճը կազմակերպվում է ձեռնարկութեան, հիմնարկութեան, կոլտնտեսութեան, խորհանտեսութեան, դուրսին, ՄՏԿ դպրոցին կից: Բլիճը մի այնպիսի կազմակերպութիւնն է հանդիսանում, վորը կապում է բանվորապուղապիական լայն մասսաներ:

բին ՀամԼԿՅՅՄ հետ: Բլի՛ն հիմնական խնդիրները հանդիսանում են.

ա) Ցվյալ ձեռնարկության, խորհանտեսության, կլանտեսության, գյուղի, հիմնարկության, դպրոցի ՀամԼԿՅՅՄ անդամներին միացնել՝ անկուսակցական աշխատավոր յերիտասարդության վրա ՀամԼԿՅՅՄ ազդեցութունն ուժեղացնելու և մասսաների մեջ կուսակցական և կոմյերիտական լուսնեղներն ու վորոշումներն անցկացնելու համար:

բ) ՀամԼԿՅՅՄ մեջ նոր անդամներ ներդրավել և նրանց կոմունիստական դասակարակություն տալ:

գ) Ձեռնարկության, խորհանտեսության, ՄՏԿ, կլանտեսության, հիմնարկության և այլն անտեսական-քաղաքական, արտագլական, կուլտուրական աշխատանքին ակտիվ կերպով մասնակցել:

դ) Բանվորական, բուրժուական, ջրավորական և կլանտեսական յերիտասարդության անտեսական և կրթական վիճակի բարելավման ուղղությամբ աշխատել:

ե) Կուսակցության, ՀամԼԿՅՅՄ, պրոֆմիութեանական և խորհրդային իխանության սարած կամօրոնիաներին մասնակցել:

զ) ՀամԼԿՅՅՄ անդամներին և անկուսակցական յերիտասարդության մեջ քաղաքական ուսուցում կազմակերպել:

63. Ձեռնարկության ներքին խորհանտեսություն.

ներում, կլանտեսութուններում և ԲՏՈՒՀ-ներում (Բուհերում) կոմյերիտական կազմակերպության կառուցվածքի հասկալ սրեման և հաստատվում:—

1. Այնտեղ, ուր ստեղծված են կոմյերիտական կոմիտեներ՝

ա) Կոմյերիտական կոմիտե — ձեռնարկության, խորհանտեսության, ԲՏՈՒՀ-ի (ԲՈՒՀ-ի) մեջ.

բ) Կանոնադրական ցեխային բլի՛ններ — ցեխերում, հերթախոխությաններում, բաժիններում, Ֆակուլտետներում, բաժանմունքներում և այլն.

գ) Կոմյերիտական խմբեր ընտրովի կազմակերպչությով՝ ել այլևի ստորաբաժանումներով՝ ազդեցականություն, բրիգադներում, խմբակներում, սեմինարիաներում և այլն:

2. Այնտեղ, ուր կոմյերիտական կոմիտեներ չկան, ստեղծվում են.

ա) Կանոնադրական բլի՛ններ.

բ) Ցեխային բլի՛ններ և

գ) Կոմյերիտական խմբեր՝ ընտրովի կազմակերպչությով:

64. Ընթացիկ աշխատանքը վարելու համար բլի՛նի ընդհանուր ժողովն ընտրում և բլի՛նի բյուրո վա՛ղ օրուհաս, քան 3 հաջի կազմով, 6 ամսով:

Փանքարքյում.— Այն բլի՛նում, վորը 7 հուլիս ավելի չե, միայն բլի՛նի բարտարար և ընտրվում:

65. ՀամԼԿՅԵՄ ԲՆԴՆԵՐՆ ԻՐԵՆՅ ԾԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄԵՐԻ-
նԵՐՆ ԵՆ ՈՒՆԵՆՈՒՄ ԿՐՈՓՄԻՏԻՍՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՂԱԿԱՆ
ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԿՐՈՒՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐՅՈՒԹՅՈՒՆ-
նԵՐԻ, ՂՅՈՂԽՐԵՆՈՒՂՆԵՐԻ Ե ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՅՆ ԿԱՂ-
ՏԱԿԵՐԱՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՍ ԿԱՊ ԱՅՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ:

66. ԲՆԴՆԵՐ ԱՎԱՐԵՐԱՐԱՐ ՀԱՆԻՎ Ե ՍԱԼԻՍ ԻՐ ԱՄԲՈՂ
ԱՅԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՄ ՂԵՍ ԵՂՈՂԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՓԱՐԵՐԻԿ-
ՂՅՐԾԱՐԱՆԱՅԻՆ, ԱՐԱՆՍՊՈՐՏԻ, ԽՈՐՀԱՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՐ-
ՄԻՍՆԵՐԻՆ, ԶԱՂԿՈՒՆԵՐԻՆ, ԿԱՄ ՈՍՅՈՆԱԿՈՒՆ ԿՈՒՍՈՒՆ-
նԵՐԻՆ:

XI. ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԽՄԲԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

67. ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ ԽՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՅԽԱՏԱՆՔ ԵՆ ՍՈՒՆՈՒՄ
ՅԵՐԻՏԱՍԱՐՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵՂ, ՆՐԱՆ ԱԿՏԻՎ ՄԱՆՆԱԿՅՈՒ-
ԹՅԱՆ ԵՆ ԿՈՂՈՒՄ ԿՐՈՍԱԿՅՈՒԹՅԱՆ Ե ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ
ԲՈՒՐ ՏՆՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻՆ, Ե ԱՆՄԻՂԱԿԱՆՈՒՆԵՆ,
ԱՅՆ ԽՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ ՄԵՂ ՄԻՂՈՒՄՎՈՒՄ ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ
ՄԻՂՈՒՄ, ԻՐԱՂՅՈՒՄ ԵՆ ՍՈՒՆ ԿԱՆՈՆԱՂՅՈՒԹՅԱՆ 62-ԲՂ
ԿԵՍՈՒՄ ՄԱՆՆԱՆՂՎՈՒՄ ԽՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ:

68. ՍՈՒՆՆԵՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՀՈՒՆԻ ՆՈՐ ԱՆՂԱՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒ-
նԵՂ Ե ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻՍՅԱԿ ԱՎԱՏԱՄԱՐՆԵՐԻ ԸՆԿՐԵՂ:

69. ԽՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՒՄ ԻՐ ԿԱՂՄԻՅ ԿԱՂՄԱ-
ԿԵՐԱԿԵՂ Ե ԸՆԿՐՈՒՄ, ՎՈՐՆ ԻՐ ԱՅԽԱՏԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀՈ-
ՒՄ Ե ՍԱԼԻՍ ԽՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ Ե ԵՐ ԲՆԴՆԵՐ:

XII. ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ՅԵՂ ՆԱՎԱՏՈՐՄԻ ԿՈՍՏԵՐԻ- ՏԱԿԱՆ ԿԱՐՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

70. ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԱՂՄԱԿԵՐԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲՈՂ ԱՅԽԱ-
ՏԱՆՔՐ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ Ե ՆԱՎԱՏՈՐՄԻ ԿԱՏԱՐ-
ՎՈՒՄ Ե ՂՅՈՂՅ ՔԱՂՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ, ՈՍՂՄԱԿԱՆ ԿՈՒՍՈՒՆ-
նԵՐԻ Ե ԿՐՈՍԱԿՅԱԿԱՆ ԿԱՂՄԱԿԵՐԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՂԵԿԱ-
ՎԱՐՈՒԹՅԱՄԵՐ, Ե ԿՐՈՍԱԿՅԱԿԱՆ-ՔՈՂԱՔԱԿԱՆ ԱՅԽԱ-
ՏԱՆՔԻ ԱՆՔԱԿՈՒՄԻ ՄԱՍՆ Ե ԿԱՂՄՈՒՄ:

ՄԱՆՈՒՐՅՈՒՄ.— ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ Ե
ՔԱՂՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՎՈՒՍԱՂԱՐՄ ՀԱՐԱՐԵՐԱՅՈՒՆՆԵՐԸ
ՎՈՐՈՂՎՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԿ Ե ՀԱՆՐԱՅԵՍՏԱԿԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԱՐՅՈՒԹՅԱՆ (ՍՄԲ) ՀԱՍՈՒԿ ԿԱՆՈՒ-
նԱՂՅՈՒԹՅԱՄԵՐ:

71. ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՂՄԱԿԵՐԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ Ե ՆԱՎԱՏՈՐՄԻ ԲՈՒՐ ՄԱՍԵՐՈՒՄ,
ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ Ե ՈՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՀԱՆՂԻՍԱՆՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՎԱՅՏԱՅԻՆ,
ՀԵՃԵԼԱՎԱՅՏԱՅԻՆ, ՄԱՐՏԿՈՅԱԿԻՆ, ՆԱՎԱՅԻՆ Ե ՂՅՈՂՅ
ՀԱՎԱՍՏԱՐԱՆԻՂ ԲՆԴՆԵՐԸ, ՎՈՐՈՒՄ ԿԱՂՄԱԿԵՐԱՅՈՒՄ Ե
ՂՅՈՂՅԱԿ ՈՍՂՄԱՐՄ (ՔԱՂՂՆԱԿԱՆ): ՍՈՒՐԱՐԱՄՄԱ-
ՆՎՈՒՄ ՅՈՒՐԱՔԱՆՂՅՈՒՐ ԲՆԴՆԵՐԻ ՄԵՂ ԱՆՂԱՔ Ե ՅԵՐԵՂ ՀՈՒՍՈՒՆ
ԱՅԿԱՍ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԱՆՂԱՄ ՂՅՈՂՅ:

72. ՎԱՅՏԱՅԻՆ Ե ՂՅՈՂՅ ՀԱՎԱՍՏԱՐԱՆԻՂ ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԻ
ԿԱՆ ԲՆԴՆԵՐԸ ՄԻՂՎԱՐՎՈՒՄ Ե ԿԱՂՄՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԼԿՅԵՄ
ՂԵԿԻ ԿԱՄ ՂՅՈՂՅ ՀԱՎԱՍՏԱՐԱՆԻՂ ԿՈՒՍՈՒՆՆԵՐԸ:

73. Կարժիք Բանակի և Նալատորժի ՀամԿՅՅՄ
բնիշխերի և կուլեկախիճիերի իրավունքները, պարտա-
կանությունները և աշխատանքը վորոշվում են Նա-
տուկ կանոնադրությամբ, վորն հաստատում և Համ-
ԿՅՅՄ ԿԿ և ԲԳԿԲ քաղաքական վարչությունը:

XIII. ՀԱՄԿՅՅՄ ՓՈՒՍԿՐԱՐ ՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՀԱՄԿ(Բ)Կ ՀՅՏ

74. Աժբողջ Միությունն ընդհանուր առժամբ կու-
տակցության կողմից անմիջականորեն դեկավարվելու
նպատակին հասնելու համար, ՀամԿՅՅՄ ԿԿ՝ Միութ-
յան դեկավար մարմինը հանդիսանալով և ՀամԿՅՅՄ
Համամիութնական համադրամարներում ընտրվելով՝
անմիջականորեն յենթարկվում և ՀամԿ(Բ)Կ ԿԿ: Համ-
ԿՅՅՄ տեղական կազմակերպությունների աշխատան-
քը դեկավարում և վերահսկում են մարզային, յերկ-
րային, հանրապետական, քաղաքային, առտեսակում
կուսակազմակերպությունները:

ՀամԿՅՅՄ մարմիններն իրենց ներկայացուցիչներով
են սեղանակում ՀամԿ(Բ) Կ համապատասխան մարմին-
ները:

XIV. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՓՈՒՍԿՐԱՐ ՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ՆԵՐԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՅԵՎ,
ՊՐՈՓՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՅՏ

75. Աշխատանքի ընթացքում կադ պահպանելու և
կոնտակտ հաստատելու համար, ՀամԿՅՅՄ կազմա-
կերպությունները ներկայացուցիչներ են ունենում այն
բոլոր պրոֆմիություններում, աշխատանքի պաշտպա-
նության մարմիններում, Ժողովրդական կրթության
բաժիններում, տնտեսական կազմակերպություններում
և հիմնարկություններում, վորոնց տարած աշխատան-
քը շոշափում և յերիտասարդության շահերը:

76. Կոմյերիամիության ներկայացուցիչներ խոցհըր-
դային, պրոֆմիութենական, տնտեսական կազմակեր-
պություններում կենսադործում են ՀամԿՅՅՄ Կոմի-
տեյի վորոշումները, հետևում են յերիտասարդու-
թյան հարցի վերաբերմամբ որենտրոպությունների և
կուսակցության վորոշումների կատարմանը, մասնակ-
ցում են համապատասխան կազմակերպությունների
ընդհանուր աշխատանքում, պարբերաբար հաշիվ են
առլիս իրենց աշխատանքի մասին ՀամԿՅՅՄ ալն
կազմակերպություններին, վարանց կողմից սաղաթ-
ծված են իրենք:

XV. ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ԴԻՍՅԻՊՈԼԻՄԵՐ ՄԱՍԻՆ

77. Պատպույն դիսցիպլինան Կոմյերիամիության
մեջ հանդիսանում և ՀամԿՅՅՄ բոլոր անդամները և

միութենական բոլոր հաղթակերպությունների կարծ-
վորադույն պարտականությունը: Միութենական
կենտրոնների վորոշումները պետք է կատարվեն ճշը-
ղբխա և արագ կերպով: Դրա հետ միասին Միության
ներքում միութենական կյանքի վիճակի բոլոր հարցե-
րի զննարկումը միանգամայն աղատ է, ջանի զեռ
դրանց վերաբերմամբ համապատասխան վորոշում չի
ընդունված:

78. Վերադաս կաղթակերպությունների վորոշում-
ները չկատարելու և այլ նման արարմունքների զեպ-
ջում կաղթակերպությունը կկատարվի, ժամանակա-
վոր կոմիտե կնշանակվի վերևից և ընդհանուր վերա-
դրանցում կկատարվի (կաղթակերպության ցրում):
Կոմիտեի միության առանձին անդամները վերահիշ-
յալ արարքների զեպջում միութենական կատարանք
կատանան, ժամանակավորապես կհեռացվեն Միության
մեջ պատասխանատու աշխատանք կատարելուց, կվի-
սարվեն Միությունից:

Թեկնածու վոխարքել վորպես միութենական տուր-
ժե մի միջոց, չի թույլատրվում:

Ծանոթություն.— ՀամԼԿՅԵՄ այն անդամները,
վորոնք միատամանի ՀամԿ(բ)ի անդամ և թեկնա-
ծու չեն, Միության կանոնադրությունը կամ ծրա-
դիրը խախտելու զեպջում, պատասխանատվություն
են կրում վո՛չ միայն միութենական, այլ և կուսակե-
րական կազմով:

XVI. ՎԵՐՍՏՈՒԳԻԾ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

79. Վերստուգիչ հանձնաժողովներն ընտրվում են
Համադաւմարներում (Կոնֆերենցիաներում) վո՛չ
պակաս ջան յերեք հոգուց բաղկացած կաղմով—
ՀամԼԿՅԵՄ ստատով —վո՛չ պակաս, ջան յերեք
տարի և կուսակցական ստատով —վո՛չ պակաս, ջան
մեկ տարի:

Ծանոթություն.— Վերստուգիչ հանձնաժողով-
ներ են ստեղծվում միայն այն կաղթակերպու-
թյուններում, ուր կան ՀամԼԿՅԵՄ կոմիտեներ:

80. Վերստուգիչ հանձնաժողովները սխտեմատի-
կաբար ստուգում են Միության ժարմիններում զուր-
ծերի ընթացքի և կատարման արագությունն ու
ճշտությունը և կոմիտեների հետ միատեղ ձևնար-
կումներ են մշակում ապարատի աշխատանքը բա-
րելավելու համար:

XVII. ԿՈՆՖԼԻԿՏԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

81. Կոնֆլիկտային հանձնաժողովներն ընտրվում են
կոմիտեների պլենումներում, պլենումի վորոշած
կաղմով: Հանձնաժողովի անդամները պարտադիր կեր-
պով պիտի կոմյերտական, ՀամԿ (բ) Կ անդամ լի-
նեն—ՀամԼԿՅԵՄ ստատով—վո՛չ պակաս, ջան
յերեք տարի կուստատով—վո՛չ պակաս, ջան
յերեք տարի և կուստատով վո՛չ—պակաս մեկ
ապրուլ:

82. Կոնֆլիկտային հանձնաժողովները սլայքաբ են մղում Միութեան շարքերի դասակարգային մարտունակութիւնն ամբողջութեամբ, դրանք ամեն տեսակ օտարախոսութեան խորթ, կազմալուծիչ և խցկիչ արարելից մաքրելու համար քննում են այն բոլոր կոնֆլիկտային դրոճերը, վեր օտարացում են Համ. ԼԿՅԵՄ անդամներին:

Կոնֆլիկտային հանձնաժողովների վերոշումներն ուժի մեջ են մտնում կոմիտեի կողմից հաստատվելուց հետո:

Ծանոթութիւն.— Կոնֆլիկտային հանձնաժողովներին սխտեմը և կոնֆլիկտային դրոճերի անցումն ըստ ինստանդիանների վերոշում և Համ. ԼԿՅԵՄ ԿԿ հատուկ կանոնադրութեամբ:

XVIII ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

83. Դրամական միջոցները կազմում են անդամախնայներից, մասհանումներից, ոժանդակութեաններից և այլ մուտքերից:

84. Անդամալծարն ու մուտքի վճարը Համ. ԼԿՅԵՄ անդամների և թեկնածուների համար պարտադիր է հանդիսանում: Անդամալծարների և մուտքի վճարների չափը վերջում և ԿԿ հատուկ հրահանգով:

Ծանոթութիւն.— Անդամալծար մուծելուց բուրոյին աղատվում են գործադուրիները և սոցիալական ապահովութեան հաշվին ապրողները, վերջ մասին նշում է արվում անդամատուժի մեջ:

85. Համ. ԼԿՅԵՄ այն անդամները, վերոնք միաժամանակ նաև Համ. Կ (բ) Կ անդամ կամ թեկնածու չեն, նպատակում են Միութեան անդամալծար սալուց:

86. Համ. ԼԿՅԵՄ յուրաքանչյուր անդամ և թեկնածու ամեն տարի Յերիտաարդական Միջազգային Քրք (MIOI) կամ Կ. Լիբլինեխի օրը մուծում է 10 կոպեկ յերիտաարդութեան յեղաբարական այն կազմակերպութեանների ոգնութեան Փոնդին (ինտերնացիոնալ մուծում), վերոնք գտնվում են բուրժուական-կապիտալիստական յերիքներում:

87. Համ. ԼԿՅԵՄ յուրաքանչյուր անդամ և թեկնածու տարեկան 20 կոպեկ վճարում է Կոմյերմիութեան ծովային և ողային նավատորմի շինութեան:

Ծանոթութիւն.— Համ. ԼԿՅԵՄ այն անդամները, վերոնք միաժամանակ Համ. Կ (բ) Կ անդամ կամ թեկնածու չեն, ինտերնացիոնալ մուծման և շինութեան մուծման վճարումից չեն աղատվում:

ԳԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԳԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԳՐԵԸ 15 409. (1 ր)

ՍՏԱՎՎԼԿՏՄ-Վ

Դոսիզդատ ՕՏՐ Արմոնի
Ձրիվանի - 1932

« Ազգային գրադարան

NL0182772

